

[Mottakernavn]
[KONTAKT]
[Adresse]
[Postnr] [Poststed]

Saksbehandler, innvalgstelefon

Therese Ramberg Sivertsen, 37 01 78 14

Fornytt tillatelse til skadefelling av skadegjørende ulv i Lyngdal, Hægebostad og Lindesnes kommuner i Agder

Statsforvalteren i Agder gir tillatelse til skadefelling av én -1- ulv i Lyngdal, Hægebostad og Lindesnes kommuner i tidsrommet lørdag 26. oktober kl. 11.50 til fredag 1. november kl. 17.00, 2024.

Tillatelsen gis etter en samlet vurdering av skjønnskriteriene i rovviltforskriften § 9 andre ledd bokstav a til d. Tillatelsen er gitt med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 bokstav b og § 77, jamfør også forskrift av 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 9, jamfør §§ 1 og 8.

Det er knyttet vilkår til tillatelsen.

Statsforvalteren i Agder viser til søknad fra Vest-Agder Sau og Geit innkommet på mail til Statsforvalteren kl. 11.37 lørdag 26. oktober 2024. Skadefellingstillatelsen er gitt muntlig til skadefellingsleder kl. 11.48 lørdag 26. oktober 2024. Dette brevet er en skriftliggjøring av vedtaket.

Bakgrunn

SNO undersøkte fredag 18.10.2024 tre sauer ved Løland i Lyngdal kommune i Agder der én sau ble dokumentert drept av ulv, samt to sauer vurdert som antatt sikkert skadet av ulv. SNO vurderte antatt skadedato til samme dag. Statsforvalteren ga fredag 18. oktober 2024 tillatelse til skadefelling av én ulv i Lyngdal, Lindesnes og Hægebostad kommuner i Agder. Tillatelsen gjaldt til fredag 25. oktober kl. 17.00.

Onsdag 23.oktober 2024 ble ytterligere to sauer i samme besetning og område vurdert av SNO som antatt sikkert skadet av ulv, med skadedato 18.10.2024. Én av sauene ble avlivet som følge av skadene. 26. oktober 2024 (lørdag) kl. 10.13, ble Statsforvalteren i Agder oppringt av leder for skadefellingslaget i Vest-Agder som informerte om at det var gjort ny observasjon av ulven ved Helle

i Konsmo i Lyngdal. Vest-Agder Sau og Geit sendte søknad om skadefelling på mail til Statsforvalteren kl. 11.37, lørdag 26. oktober 2024.

Gamle Vest-Agder er del av rovviltregion 1 som ikke har nasjonale mål om ynglende store rovdyr. Rovviltnemnda har i sin forvaltningsplan fra mars 2022 et mål om å redusere skader på bufe til et minimum.

Lovgrunnlag

Betinget skadefelling er vedtak med hjemmel i naturmangfoldloven (nml) § 18 første ledd b) om felling av enkeltindivider av rovvilt for å stanse eller forhindre skader på husdyr, tamrein eller annen eiendom. Rovviltforskriften § 9 gir Statsforvalteren myndighet til å fatte vedtak om iverksetting av skadefelling innenfor kvote for betinget skadefelling fastsatt av rovviltnemnd, jf. forskriften § 8, eller Miljødirektoratet, jf. § 13. I vurderingen skal Statsforvalteren drøfte skjønnskriteriene i rovviltforskriften § 9 andre ledd bokstav a til d;

- områdets betydning som beitemark
- skadenes omfang og utvikling
- potensialet for fremtidige skader
- muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak - Statsforvalteren skal vektlegge føringene i regional forvaltningsplan.

Samtidig legger Stortingets rovviltforlik fra 2011 føringer for forvaltningen av rovvilt i Norge. Felling kan bare gjennomføres hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i nml §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet.

En skadefellingstillatelse skal være rettet mot bestemte skadegjørende individ, og vedtaket skal være begrenset i tid, rom og antall dyr. Ved hver fellingstillatelse gis det en økonomisk ramme som fellingsforsøket skal gjennomføres i henhold til. I perioden 1. juni 2024 til 15. februar 2025 er myndighet til å fatte vedtak om skadefelling tillagt Statsforvalteren.

Rovviltnemnda for region 1– Vestland, Rogaland og gamle Vest-Agder har vedtatt en skadefellingskvote på to ulver gjeldende fra 1. juni 2024 – 15. februar 2025. Pr. i dag er det ikke felt dyr av kvoten.

Statsforvalterens vurdering

Områdets betydning som beitemark

Statsforvalteren vil karakterisere det aktuelle området som et viktig beiteområde for sau. I besetningen med påviste ulveskader var lammene tatt inn i fjøs, mens sauene var på skogsbeite i nærheten av gården. I det aktuelle området er de fleste sauene fortsatt utegående på innmark eller på skogs- og kulturbeitemarker i nærheten av gårdene.

Skadenes omfang og potensialet for fremtidige skader

I henhold til kommentarene i rovviltforskriften er situasjoner hvor det nylig har skjedd angrep, som også ligger an til å fortsette, i kjernen av bestemmelsen. Statens Naturoppsyn har nå vurdert totalt fem skader på sau som påvist forårsaket av ulv i det aktuelle området, hvorav én sau er drept, én er avlivet som følge av skadene og tre er skadet. Den siste observasjonen av ulv i Lyngdal lørdag 26. oktober indikerer at ulven fortsatt er i det aktuelle området. Erfaringer fra andre områder viser at ulv som oppholder seg i beiteområder med sau, kan forårsake omfattende skader på kort tid, dette

gjelder også sau på heimebeite og utmarksbeiter nær gårdene. Statsforvalteren vurderer at potensialet for fremtidige skader fortsatt er stort dersom ulven fortsetter å oppholde seg i området.

Muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak

Næringsorganisasjonene har varslet beitebrukere om at det er ulv i området, og informerer jevnlig beitebrukere i regionen om forebyggende tiltak mot rovdyr, herunder ekstra tilsyn. Statsforvalteren er informert om at eier av besetningen med dokumenterte skader av ulv nå har tatt sauene inn. Det er på nåværende tidspunkt fortsatt mange sauer utegående på heimebeite eller utmarksbeite nær gårdene. Lammene er i hovedsak tatt inn, men det er ikke praktisk mulig å ta samtlige sauer innendørs. Påvist forekomst av blåtunge setter også begrensninger på sauebøndernes handlingsrom, blant annet fordi dyr må holdes i karantene.

I forvaltningsplanen for rovvilt i region 1 har rovviltnemnda lagt opp til at felling skal være det viktigste forebyggende tiltaket for å redusere skade på bufe til et minimum. Statsforvalteren skal vektlegge føringene i den regionale forvaltningsplanen under behandling av skadefellingssøknader, jf. rovviltforskriften § 9.

Det er bestemt at soneinndelingen skal praktiseres tydelig, jf. rovviltforliket punkt 2.2.19. Dette er ytterligere presisert i brev fra klima- og miljøministeren til fylkesmennene og rovviltnemndene 28. april 2014. Her står det at det skal være lav terskel for felling av rovvilt i prioriterte beiteområder der rovdyr har gjort skade eller man kan regne med at de kommer til å gjøre skade. Det er samtidig ikke en nulltoleranse for ulv utenfor ulvesonen. Dette er også presisert i brev av 25. august 2011 fra Miljøverndepartementet til rovviltnemndene, Fylkesmennene og direktoratet, der det går fram at punkt 2.2.19 i rovviltforliket ikke kan forstås slik at ethvert rovdyr som er i et prioritert beiteområde for husdyr eller kalvingsområde for tamrein omgående skal felles.

Ut fra hensynet til beitedyr, områdets betydning som beitemark og skadepotensialet i nær framtid, anser Statsforvalteren at det beste tiltaket for å forhindre omfattende skader er at det iverksettes fellingsforsøk på ulven.

Naturmangfoldloven §§ 8 - 12

Vedtaket baserer seg på siste tilgjengelige kunnskap om ulvens bestandssituasjon og utvikling i Norge, jf. nml § 8. Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen som ulvebestanden blir utsatt for, jf. nml § 10. Statsforvalteren viser til bestandsrapporter publisert på nettsidene til Rovdata, som har ansvaret for det nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt. Statsforvalteren anser at føre-var prinsippet jf. § 9 kan tillegges mindre vekt.

Det aktuelle fellingsområdet for tillatelsen er utenfor ulvesonen, og ut ifra dette vurderes det slik at lokaliseringen av uttaket ikke vil påføre bestanden irreversibel skade, jf. nml § 12. Det foreligger ikke opplysninger om at det forekommer genetisk verdifulle individer av ulv i området. Dersom individet likevel viser seg å være av stor genetisk verdi for den Sør Skandinaviske ulvebestanden, må det gjøres en ny vurdering av evt. andre tiltak enn felling. Nml § 11 anses ikke som relevant her.

Konklusjon

Statsforvalteren anser at vilkårene for å gi skadefellingstillatelse på én (1) ulv i det aktuelle området er oppfylt. Ut fra hensynet til beitedyr, områdets betydning som beitemark og skadepotensialet, anser Statsforvalteren at det beste tiltaket for å forhindre skader er at det iverksettes fellingsforsøk på ulven. Den aktuelle ulven antas å være et streifindivid og oppholder seg utenfor ulvesonen. Felling av en ulv i dette området vil ha liten innvirkning på muligheten for å nå bestandsmålet, og Statsforvalteren anser at det ikke vil true bestandens overlevelse. Det er ikke kjent at denne aktuelle

ulven er genetisk viktig. Statsforvalteren gir tillatelse til skadefelling av én (1) ulv innenfor de vilkårene som går frem nedenfor.

Etter instruks fra Miljødirektoratet 21. mai 2018 skal Statsforvalteren ved vedtak om skadefelling på ulv beskrive hvilken innsats som er gjort for å avdekke genetisk status, samt beskrive andre relevante vurderinger knyttet til dette. Statsforvalteren ber fellingslaget om å samle inn hår- og møkkprøver for DNA-analyse dersom de kommer over dette. Vi ber også SNO om å samle inn prøver til DNA-analyse dersom de kommer over dette i forbindelse med sitt arbeid med skadedokumentasjon.

Statsforvalterens vurdering nå er at vi ikke kan legge avgjørende vekt på risikoen for å felle en ulv med verdifullt arvemateriale sett i forhold til risikoen for økt skade på sau. SNO har tatt spyttprøver fra tre bittsteder. Disse prøvene er sendt til analyse, og hvis resultatet skulle vise at det er et genetisk viktig individ, vil Statsforvalteren vurdere å gjøre endringer i skadefellingstillatelsen.

Det gis tillatelse til bruk av løs på drevet halsende hund under fellingsforsøket. Statsforvalteren viser til Klima- og miljødepartementets tiltakspakke for å gjøre det lettere å felle ulv utenfor ulvesonen. Her åpnes det for å bruke løs på drevet halsende hund fra dag én der dette kan være et hensiktsmessig virkemiddel for å oppnå uttak. Det er et vilkår at beitelagene i det aktuelle området er enig i at slik hund kan brukes. Viltet er sårbart på våren og sommeren. Statsforvalteren viser til at det er satt spesielle vilkår ved bruk av løs på drevet halsende hund for å redusere faren for forstyrrelse av annet vilt til et minimum. For å systematisere erfaring med bruk av slik hund, skal det innen en måned etter fellingsforsøket rapporteres til Miljødirektoratet om bruk og effekt av tiltaket.

Følgende vilkår er knyttet til tillatelsen:

1. Tillatt fellingsområde er **Lyngdal, Hægebostad og Lindesnes kommuner i Agder.**
2. Fellingstillatelsen gjelder felling av én – 1 – ulv i tidsrommet **lørdag 26. oktober kl. 11.48 til fredag 1. november kl. 17.00, 2024.**
3. Tillatelsen gis det interkommunale fellingslaget for Vest-Agder, ved skadefellingsleder Kjell Magne Larsen. Hægebostad kommune er *administrativt ansvarlig kommune* og fellingsleder Kjell Magne Larsen er ansvarlig for gjennomføring av fellingsforsøket.
4. Det skal kun benyttes våpen og ammunisjon som tilfredsstillende kravene til jakt på ulv, jf. Forskrift av 22. mars 2002 om utøvelse av jakt og fangst. Av denne følger at hagle ikke er tillatt brukt.
5. Kun personer som er oppnevnt til det interkommunale skadefellingslaget kan delta i skadefellingsforsøket. Fellingsleder avgjør hvem av disse som deltar i fellingsforsøket. Fellingsleder skal til enhver tid ha en liste over aktive deltakere i skadefellingsforsøket. Alle medlemmer av fellingslaget som deltar i fellingsforsøket skal ha kopi av dette brevet og være kjent med vilkårene for fellingstillatelsen, samt de generelle gjeldende bestemmelsene i rovviltforskriften og forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst.
6. Deltakere i fellingslaget skal ha avlagt skyteprøve for bruk av rifle senest i 2023. Deltakerne i fellingslaget skal være registrert som lisensjegere, jf. forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst av 22.03.2002 nr. 313, §§ 13 og 14. Deltakerne i fellingsforsøket skal ikke være siktet eller under etterforskning, dømt eller ilagt forelegg for brudd på naturmangfoldloven, viltloven eller våpenloven, eller forskrifter hjemlet i disse.

7. Statsforvalteren og SNO skal **umiddelbart** underrettes om alle tilfeller hvor dyr påskytes, såres eller felles. Dersom dyr blir skadeskutt, plikter de ansvarlige å gjøre det de kan for å avlive dyret snarest mulig. Skytter plikter å forvise seg om påskutt dyr er truffet eller ikke. Statsforvalteren avgjør videre gjennomføring og avslutning av ettersøk. De som har deltatt i forsøket på skadefelling skal uten godtgjørelse bistå forvaltningsmyndighet eller politimyndighet i det videre ettersøk.
 8. Ansvarlig fellingsleder kan, dersom det vurderes som aktuelt, selv ta kontakt med SNO for eventuell bistand. SNO vil vurdere eventuelle henvendelser bl.a. med bakgrunn i egen kapasitet.
 9. Ansvarlig fellingsleder skal rapportere en gang pr. døgn når det pågår fellingsforsøk til Statsforvalteren i Agder, på telefon 409 16 574. Dersom det blir gjort observasjoner av ulv eller avdekkes skader, skal Statsforvalteren varsles oftere så vidt det er praktisk gjennomførbart.
 10. Ved funn av genetisk materiale fra ulven, for eksempel avføring eller hår, skal skadefellingslaget umiddelbart kontakte SNO for å få sikre dette materialet slik at det kan sendes inn til genetisk analyse.
 11. Felling og forsøk på felling i henhold til denne tillatelse gjennomføres uavhengig av grunneiers jaktrett, jf. viltloven § 35.
 12. Ulv felt i medhold av denne tillatelsen er viltfondets eiendom. Ingen kan derfor på noen måte gjøre seg nytte av felt dyr eller deler av dyret (inkl. hår og blod) uten nærmere samtykke fra Miljødirektoratet. Etter § 16 i Forskrift om forvaltning av rovvilt, skal skytter fremvise felt dyr for SNO for umiddelbar kontroll, merking og prøvetaking av biologisk materiale, og skytter skal kunne påvise fellingssted etter anmodning fra SNO, politi eller Statsforvalteren.
 13. I henhold til rovviltforskriften § 9a kan deltakere fra kommunale fellingslag få godtgjøring knyttet til fellingsforsøket. Statsforvalteren legger til grunn at fellingsforsøket skal gjennomføres på en effektiv og hensiktsmessig måte. **Statsforvalteren viser til den økonomiske rammen som ble gitt i skadefellingstillatelsen for samme område i perioden 18 – 25. oktober 2024 i vedtak av 21. oktober 2024, som var på inntil kr. 30 000,- til godtgjøring til fellingspersonell og inntil kr 10 000,- til konkrete utgifter (kjøring, telefon etc.). Statsforvalteren viderefører denne rammen for dette fellingsforsøket, og utvider med kr 7 500 til godtgjøring av fellingspersonell og kr 2 500 til konkrete utgifter. Det vil si at total ramme for skadefellingstillatelsen gitt for 18 – 25. oktober og denne skadefellingstillatelsen er på inntil kr. 37 500,- til godtgjøring til fellingspersonell og inntil kr 12 500,- til konkrete utgifter (kjøring, telefon etc.).** Rammen forvaltes av Hægebostad kommune, jf. pkt. 3 ovenfor. I tillegg til fastsatt maksimale døgnpris (1 910,- pr døgn), skal kommunen også beregne feriepenge og arbeidsgiveravgift, og dette skal kommunen dekke innenfor den nevnte rammen fra Statsforvalteren. Rammen er å betrakte som endelig for den perioden tillatelsen varer.
- Dersom ulven fortsetter å bli værende i området tillatelsen er gitt for, kan Statsforvalteren øke rammen, forutsatt at innsatsen skjer på en hensiktsmessig og mest mulig kostnadseffektiv måte. Statsforvalteren kan også utvide fellingsområdet. Kommunen/fellingsleder må ta kontakt med Statsforvalteren i forkant av økt innsats dersom de mener det er ekstraordinære omstendigheter som gjør at rammen bør økes. Kommunen må sørge for at deltakerne i fellingslaget fører bl.a. timelister og oversikt over antall kjørte kilometer.

14. For å få mer informasjon om hva som skiller fellingsforsøk der fellingslagene lykkes, fra fellingsforsøkene der de ikke lykkes ble det i 2019 etablert en egen rapporteringsløsning i Miljøvedtaksregisteret. Ved iverksetting av tillatelser stilles det fra 2020 krav om at det blir lagt inn rapport for det enkelte fellingsforsøk i denne løsningen. Lenke til rapporteringen er å finne på det aktuelle fellingsvedtaket på www.miljøvedtak.no, se også vedlagte veiledning for rapportering. Fellingsleder skal rapportere til Statsforvalteren om forbruk av rammen innen 3 dager etter endt skadefellingsforsøk. Dersom rapporteringen over ressursbruk i Miljøvedtaksregisteret er fyllestgjørende er det ikke behov for egen rapportering til Statsforvalteren om ressursbruk.

15. Det gis adgang til å postere i bil på følgende vilkår under dette fellingsforsøket: a. Under transport skal våpen i bil være tomt for ammunisjon, og våpenet skal være nedpakket i futteral, bag eller veske. b. Motor og lys skal være avslått når bilen brukes til postering. Samtlige kjøretøy som blir benyttet til dette formål, skal ha godt synlig merking som tydelig informerer om at fellingsforsøk pågår, og at kjøretøyet og de som benytter seg av det deltar i fellingsforsøket. d. Fellingslaget skal ta alle nødvendige forholdsregler for å ivareta allmennhetens sikkerhet i forbindelse med bruk av bil til postering under fellingsforsøket.

16. Det gis tillatelse til å bruke løs på drevet halsende hund på følgende vilkår under fellingsforsøket:

- Hunden(e) skal ha GPS-sender.
- Hunden(e) skal bare slippes på ferske spor som en vet sikkert er fra ulv.
- Dersom hunden slår over på annet vilt eller husdyr, skal hundefører være i stand til raskt å ta inn hunden.
- Hundefører er ansvarlig dersom hunden skader husdyr, vilt eller folk.
- Husdyreiere i området må godkjenne at hund kan slippes.
- Kommunen må gi dispensasjon fra båndtvangsbestemmelsene i hundeloven.
- Senest en måned etter at løs på drevet, halsende hund er brukt, skal det sendes rapport til Miljødirektoratet med kopi til Statsforvalteren. Av rapporten skal det framgå hvordan slik hund er brukt og effekten av dette. Det skal ligge med utskrift eller fil av GPS-logg fra hundepiler.

17. Statsforvalteren kan til enhver tid endre ett eller flere av vilkårene, eller inndra fellingstillatelsen f.eks. dersom det påvises genetiske viktig individ av ulv. Statsforvalteren er tilgjengelig på beredskapstelefonen for rovvilt, tlf. 409 16 574, dersom det er spørsmål rundt denne tillatelsen eller annet.

Klageadgang

Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet innen tre uker, jmfør forvaltningsloven §§ 28 og 29. Klagen sendes til Statsforvalteren. Klagen må inneholde opplysninger om hvilket vedtak som påklages, årsaken til klagen, hvilke endringer som ønskes og eventuelt andre opplysninger som kan ha betydning for vurdering av klagen. Partene i saken har adgang til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter. Den som klager kan be om at iverksettelsen av vedtaket utsettes.

Med hilsen

Ingunn Løvdal (e.f.)
miljøverndirektør

Therese Ramberg Sivertsen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Mottakere:

Vest-Agder Sau og Geit
Skadefellingslaget i Vest-Agder v/leder
Skadefellingslaget i Vest-Agder v/sekretær
Agder bondelag
Vest-Agder Bonde- og Småbrukarlag
Aust-Agder Sau og Geit
Aust-Agder Bonde- og Småbrukarlag

c/o Sven Haughom Haughom 39 4440 TONSTAD

Kopi til:

Lyngdal kommune
Hægebostad kommune
Lindesnes kommune
Skadefellingslaget i Aust-Agder v/leder
Skadefellingslaget i Aust-Agder
v/sekretær
Statsforvalter Gina Lund
SNO v/Jon Erling Skåtan
SNO v/Tom Olav Trydal
Roviltkontakt Morten Nesheim
Roviltkontakt Audun Rossevatn
Statsforvaltaren i Vestland

Statsforvalteren i Rogaland
Miljødirektoratet
Agder politidistrikt

Mattilsynet
Kadaverhundekvipasjer v/Eirin Rauø
Naturvernforbundet i Agder

Postboks 353 4577 LYNGDAL
Birkeland 4595 TINGVATN
Nordre Heddeland 26 4534 MARNARDAL

Statens hus, Njøsavegen 6863 LEIKANGER
2

Postboks 59 Sentrum 4001 STAVANGER
Postboks 5672 Torgarden 7485 TRONDHEIM
Postboks 514 Lundsiden 4605 KRISTIANSAND
S

Postboks 383 2381 BRUMUNDDAL

Postboks 718 4666 KRISTIANSAND
S